

CYNGOR SIR YNYS MON / ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL	
CYFARFOD:	PWYLLGOR SAFONAU
DYDDIAD:	12 RHAGFYR 2013
TEITL:	SESIYNAU HYFFORDDI AR GYFER CYNGHORAU TREF A CHYMUNED AR Y CÔD YMDDYGIAD
PWRPAS YR ADRODDIAD:	DERBYN RHAGOR O GYFARWYDDIADAU GAN Y PWYLLGOR SAFONAU
ADRODDIAD GAN:	PENNAETH SWYDDOGAETH (BUSNES Y CYNGOR) / SWYDDOG MONITRO
SWYDDOG CYSWLLT	LYNN BALL PENNAETH SWYDDOGAETH (BUSNES Y CYNGOR) / SWYDDOG MONITRO (est 2586)

1. RHAGARWEINIAD A CHEFNDIR

Rôl y Pwyllgor Safonau yw hyrwyddo a chynnal safonau uchel o ymddygiad ymysg Aelodau a'u cynorthwyo i lynu wrth y Côt Ymddygiad. Rhoddir pwyslais mawr ar hyfforddiant ac i'r perwyl hwn trefnwyd pedair sesiwn hyfforddi ym mis Medi 2013 yn benodol ar gyfer Cynghorwyr Tref a Chymuned.

Mae'r adroddiad hwn yn adolygu'r lefelau mynychu ac yn gwneud cynigion ar gyfer y camau y mae angen eu cymryd yn awr ac ar gyfer digwyddiadau hyfforddi i'r dyfodol.

2. PRESENOLDEB YN Y SESIYNAU HYFFORDDI

Trefnwyd dwy sesiwn yn y prynhawn a dwy sesiwn gyda'r nos. Roedd dwy sesiwn yn y Gymraeg a dwy yn y Saesneg. Oherwydd prinder enwebiadau cafodd y sesiwn gyntaf yn y prynhawn ei chanslo (Cymraeg) ond aethpwyd ymlaen gyda'r tair sesiwn arall. Mae ffigyrau manwl i'w gweld yn **Atodiad 1**.

Noder os gwelwch yn dda nad yw Cyngor Tref Caergybi wedi ei gynnwys yn yr adroddiad hwn oherwydd ei fod yn bwriadu trefnu ei hyfforddiant ei hun trwy Unllais Cymru. Fodd bynnag, nid oedd hynny wedi digwydd ar adeg ysgrifennu'r adroddiad hwn.

3. CAMAU Y MAE ANGEN EU CYMRYD

Fel y gellir gweld yn **Atodiad 1** roedd diffyg cefnogaeth i'r hyfforddiant hwn.

- Mae gan 39 o Gynghorau Tref a Chymuned gyfanswm o 447 o Gynghorwyr.
- Cynigiwyd tri lle i bob un o'r 39 Cyngor a rhoddwyd dewis iddynt anfon y clerc fel un o'u cynrychiolwyr os oeddent yn dymuno.
- Pe bai'r holl Gynghorau wedi cymryd y tri lle a gynigiwyd iddynt byddai 117 o Gynghorwyr/Clercod wedi cael hyfforddiant ar y Côt Ymddygiad.

- Daeth 51 o bobl i'r sesiynau hyfforddi mewn gwirionedd— dim ond 43.5% o'r nifer a allai fod wedi mynychu.

O gofio'r diffyg cefnogaeth awgrymir y dylai'r Pwyllgor Safonau ystyried dilyn y trywydd isod:-

1. Anfon llythyr gan y Pwyllgor yn diolch i'r Cynghorau hynny a anfonodd dri neu ragor o gynrychiolwyr. Yn ogystal, gofyn iddynt rannu'r wybodaeth gyda'r aelodau eraill, rhoi sylw arbennig i ystyried datganiadau o ddiddordeb a'u cofrestru mewn cyfarfodydd a manteisio ar y cyfle hefyd i atgyfnerthu'r neges ynghylch presenoldeb ar y we.
2. Anfon llythyr at y Cynghorau hynny a anfonodd rai cynrychiolwyr i ddiolch iddynt am wneud hynny ond yn mynegi siom nad ydynt wedi cymryd yr holl leoedd oedd ar gael iddynt. Yn ogystal, gofyn iddynt rannu'r wybodaeth gydag aelodau eraill, rhoi sylw arbennig i ystyried datganiadau o ddiddordeb a'u cofrestru mewn cyfarfodydd a manteisio ar y cyfle hefyd i atgyfnerthu'r neges ynghylch presenoldeb ar y we.
3. Anfon llythyr at y 13 Cyngor nad oeddent wedi anfon unrhyw gynrychiolwyr i'r hyfforddiant yn esbonio'r canlyniadau posib os gwneir cwyn. Yn ogystal, bod Swyddogion yn ysgrifennu at yr Aelodau lleol perthnasol yn mynegi pryder ynghylch y diffyg presenoldeb.

Y tri llythyr i gynnwys cais bod y materion hyn yn cael eu rhoi ar raglen, eu trafod, a'u cofnodi a rhoi cadarnhad ysgrifenedig i'r Pwyllgor Safonau.

4. HYFFORDDIANT I'R DYFODOL

Roedd sylwadau a gafwyd gan Gadeirydd ac Is-Gadeirydd y Pwyllgor ar ôl y sesiynau hyfforddi yn nodi y gall hyfforddi Clercod Cynghorau Tref a Chymuned fod yn flaenoriaeth allweddol ac o'r 51 o bobl a ddaeth i'r sesiynau hyfforddi ym mis Medi roedd 8 ohonynt yn Clercod.

Bydd angen i'r sesiynau hyfforddi ar gyfer Clercod fod â ffocws pendant gan mai nhw sy'n gyfrifol am redeg eu Cynghorau.

Yn sgil y profiad a gafwyd gyda'r sesiynau diwethaf, mae angen gwell ystafell i hwyluso sesiynau a gwaith grŵp. Mae'n bwysig sicrhau hefyd bod toriad fel bod modd i bobl rwydweithio ac ati.

Gwnaed ymholiadau gyda Chymdeithas Llywodraeth Leol Cymru ac Unllais Cymru ynghylch argaeledd eu deunydd hyfforddi. Mae CLIC yn fodlon i ni ddefnyddio unrhyw beth y mae wedi ei gynhyrchu i ddibenion hyfforddi ond mae Unllais Cymru wedi gwrthod rhoi caniatâd.

Croesewir sylwadau ynglŷn â'r meysydd y dylid canolbwyntio arnynt, ffurf y sesiynau ac unrhyw syniadau ar sut y byddid wedi medru gwella'r sesiynau ym mis Medi ar gyfer pan fyddwn yn rhedeg sesiynau unwaith yn rhagor.

5. ARGYMHELLIAD

1. Bod y Pwyllgor yn cytuno i'r cynnig a amlinellir yn yr adroddiad i anfon llythyrau at y Cynghorau Tref a Chymuned a rhoi awdurdod i'r Gyfreithwraig – Llywodraethu Corfforaethol gytuno ar eiriad y llythyrau gyda'r Cadeirydd a'r Is-Gadeirydd
2. Bod y Pwyllgor yn cytuno ar sut i ddarparu'r hyfforddiant i'r dyfodol.

Cyngor Tref / Cymuned	Rheiny sydd wedi gyrru 3 neu mwy o gynrychiolwyr = 5
Llanerchymedd	3
Pentraeth	3
Trewalchmai	3
Cyngor Tref Llangefni	5
Llangoed & Penmon	5

Cyngor Tref / Cymuned	Rheiny sydd wedi gyrru rhai cynrychiolwyr = 21
Aberffraw	2
Cyngor Tref Amlwch	2
Bodffordd	2
Bodorgan	1
Bryngwran	1
Llanbadrig	1
Llanddaniel Fab	1
Llanddyfnaan	2
Llaneilian	2
Llanfaelog	2
Llanfaethlu	1
Llanfair Mathafarn Eithaf	2
Llanfairpwll (hefyd yn aelod o'r Pwyllgor Safonau)	1
Llanfihangelesceifiog	1
Llanidan	1
Mechell	2
Cyngor Tref Porthaethwy	2
Rhoscolyn	2
Trearddur	2
Tref Alaw	1
Valley	1

Cyngor Tref / Cymuned	Rheiny na'th fethu mynychu = 13
Cyngor Tref Biwmares	Nid oedd y dyddiadau yn gyfleus - gofynnwyd a oedd y Cyngor am drefnu hyfforddiant pellach
Bodedern	Roedd y Clerc yn mynd i fynychu ond wedi methu gwneud ar y funud olaf.
Cwm Cadnant	Clerc yn nodi nad oedd unrhyw Gynghorydd wedi rhoi enw ymlaen
Cylch y Garn	Hysbysebu am 5 cynghorydd newydd – neb ar gael i fynychu – gofynnwyd a oedd y Cyngor am drefnu hyfforddiant pellach
Llanddona	Clerc yn nodi nad oedd unrhyw Gynghorydd wedi rhoi enw ymlaen
Llaneurgad	Ni dderbyniwyd unrhyw ymateb
Llanfachraeth	Clerc yn nodi nad oedd unrhyw Gynghorydd wedi rhoi enw ymlaen
Llanfair yn Newubwll	Ni dderbyniwyd unrhyw ymateb
Llangristiolus	Roedd y Clerc yn mynd i fynychu ond wedi methu gwneud ar y funud olaf.
Moelfre	Ni dderbyniwyd unrhyw ymateb
Penmynydd & Star	Clerc yn nodi nad oedd unrhyw Gynghorydd wedi rhoi enw ymlaen
Rhosybol	Ni dderbyniwyd unrhyw ymateb
Rhosyr	Nid oedd y dyddiadau yn gyfleus